

Vörös István

AZ EGYETEMSZIGET 15

2025-02-16 | **VERS, VERSCIKLUS**

153 (2. változat)

A DICSÉRET FILOZÓFIÁJA

Szabad-e a nyilvánvalóan
szükséges megírására
vetemedni? Az öregedő vezető

csak a szükségszerű
tudományát tudta elfogadni.
Az öregedő vezetettek
épp azt szégyellték
megírni. A sör ismeretelmélete?
A tej filozófiája? Gondolkodik
a víz is? A bor teológiája?
A kőolaj lélektana.
Mi ebből a szükségszerű?
Az öregedő tanár
A dicséret filozófiájára készült
régóta. De hiányzott az előtanulmány:
A rágalmazás gyakorlata.

154

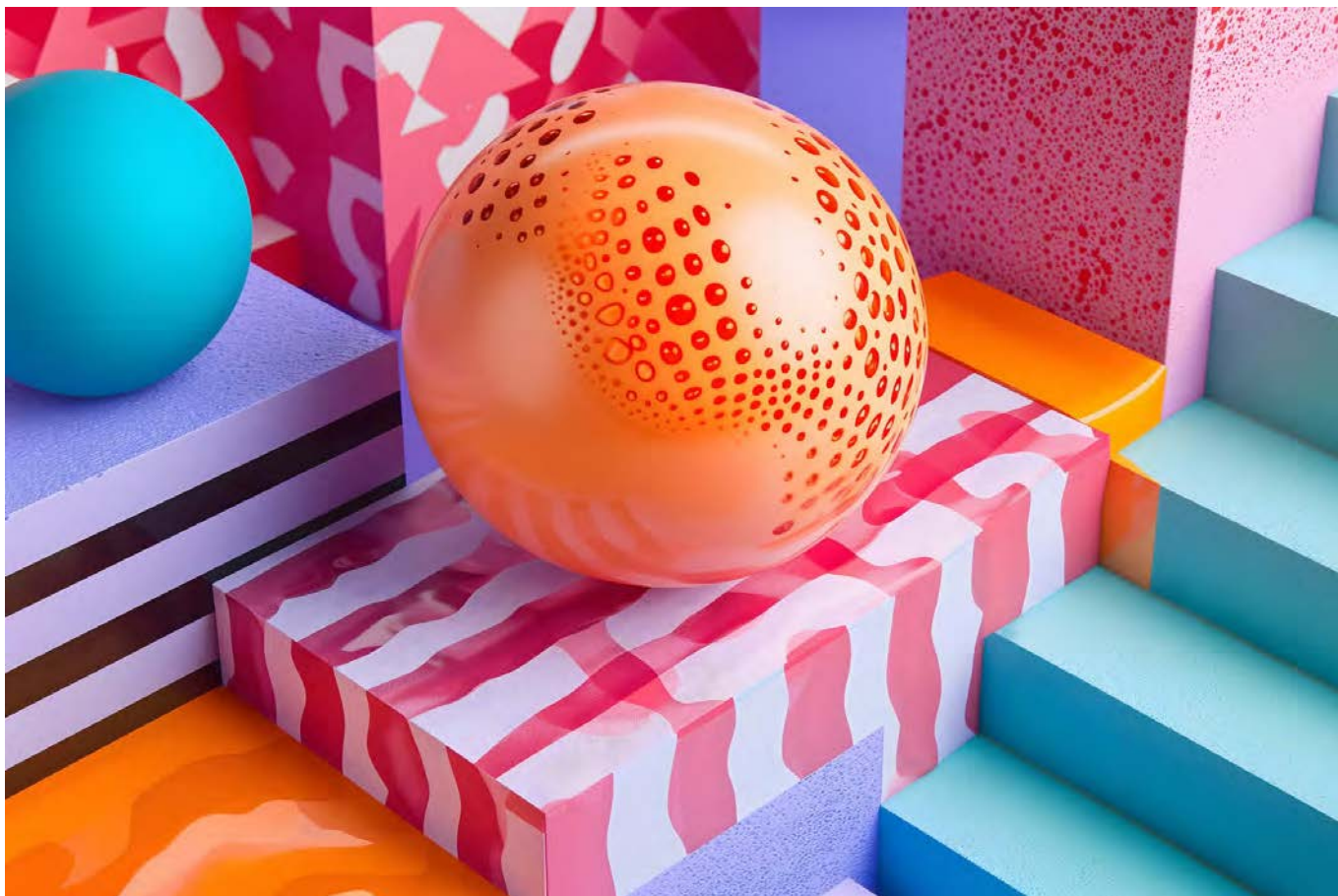
LASSÚSÁG

A lassuló tanár már
nem tudott messze menni.
Gyaloghintóra meg nem futotta,
főleg miután az egyetemi állása
elvesztette őt.

Ő nem vesztett semmit
(dehogynem!), az egyetem
viszont megszabadult tőle.
Így lett szabad
az egyetem, váratlanul,
szabad a szabadság
elvesztésére.

A lassuló tanár
az elvesztés szabadságát
találta. Apró tárgyakat
vesztett el, ám az *egészet*
akkor kapta meg.

Visszautazott kedvenc
fiatalkori városába,
de alig mozdult
ki dolgozószobájából.
Pár házat látott csak,
pár utcasarkot, amennyit
mézes borért, papirusz-
tekercsekért meg kellett
tennie. A legszebb,
oszlopokkal körülvelt
terekre be se tette a lábát.
Mégis övé volt
az egész város,
mert már nem kellett
meghódítania.

155

MÉRT KEVÉS EGY ISTEN?

A rómaiak isteneiket
a mieinkről mintázták.
Mikor összefogták erőtlenn
városállamainkat, magyarán
megszálltak, ránk hozták
a sajátjaikat. Az ismerős
csapat volt, de álnéven. Az
átnevezés miatt butábbak,
kövérebbek, önzőbbek lettek.

Mikor a lassuló tanár még
gyorsult, akkortájt sikerült
az itteni származású idegen
istenektől megszabadulni.
Mindenki tudta, az
isten-rémuralom tévedés.
Semmi sem igaz ezekből
az álhagyományokból.

Most ez az új hit,
melyért pedig harcolt,
mivel csak egy istene van,
az egyetlen igazságként
akarja rákényszeríteni
az egykor szabad városra
pillanatnyi rögtönzéseit.
A lassuló tanácstalan.
A régi rossz volt,
az új egyre rosszabb.

Választani kéne
két tagadás között.
De nincsenek választások.

156

GYORSULÓ IDŐ

Az öregedő vezető inkább
gyorsulni kezdett.
Elméleti és gyakorlati
ellenfeleit elhalmozta
kis jutalmakkal és

álcázott büntetéssel.

A büntetett büntetése

épp az volt, hogy

meggyűlölte a jutalmazottat.

A jutalmazott se volt rest,

viszontgyűlölte őt.

Egymásnak lettek ellenségei,

a gyorsuló időtől is

egymástól szabadulva

reméltek szabadulni.

A gyorsuló idő csak

nekik telt gyorsan,

birtokosai lakomákat

rendeztek benne.

Az ott használt pávatollakat

aztán íróknak adományozták.

Szárnyalt a kultúra.

157

FORDÍTOTT HŐS

Akár a birodalmi
fővárosban, akár a barbárok
között járva, fordított hősnek
érezhette magát,
ha arra került a szó,
mi történik az ő egyetemi
városukban, ahová sokáig
olyan jó volt elzarándokolni,
mert agoráján mindenről
lehetett beszélni, de nem
mindenről illet hallgatni.

Nem akarta egyértelműen
elhárítani a felelősséget
a törtétekért.
De nem is a törtétek!
A mód.

Ha ugyanezt másképp...
Ha mást ugyanígy...

Vitte magával billogként
bárhová, mint egy szökött
rabszolga, akit megpofoznak
az ura bűneiért.

158

ÖNKRITIKA

Tanárként a kínos gondolatok
nem kimondását tanította,
aztán mikor nagy néha
verset írt, mind kimondta őket.
Igaz, többnyire lekaparta az egészet
a papirosról, és újat írt rá,
még kínosabbat.

Mikor már a negyedik
vagy ötödik réteg vers
sorakozott a papiruszon,
vagy épp az egyre vékonyodó bőrön,
megpróbálta visszakeresni
az eltűnt szövegeket.

A töredékek alapján

nem tűntek rossznak.

De csak mindig az,
a már soha vissza
nem hozható.

159

GONDOLATSZENNYEZÉS

Mindaz, amit gondolnak,
még nem feltétlen gondolat.
A nemgondolatok és nem-
feltétlen-gondolatok kínosak,
Elszomorítják az agyat,
hogy akár gondolkodhatna
is, ahelyett, hogy nemgondolat

időzzön benne, vagy
vagy nem-feltétlen-gondolat
áramoljon ide-oda.

Nem a butaság fáj,
hanem az elbutulás.
Egyfajta fantomfájdalom:
sajog, ami nincs,
vagy nem lenni igyekszik.
Ami eszünkbe jut, olyan,
mint a kagylóba kerülő
homokszem.
De a gondolatszennyezés
után sohasem
marad gyöngy.

160

ÖRÖKLÉTVESZTÉS

Aki azzal védte az öregedő,
de gyorsuló vezetőt, hogy nem
tilt és nem rabosít, annak nem
volt igaza. Az erőszak
eszközéül
a dénár szolgált, meg a követ-
kezetlenség. A dénárok föl-alá
gurultak, és ahol leestek,
cirkuszépületek nőttek ki a földből.

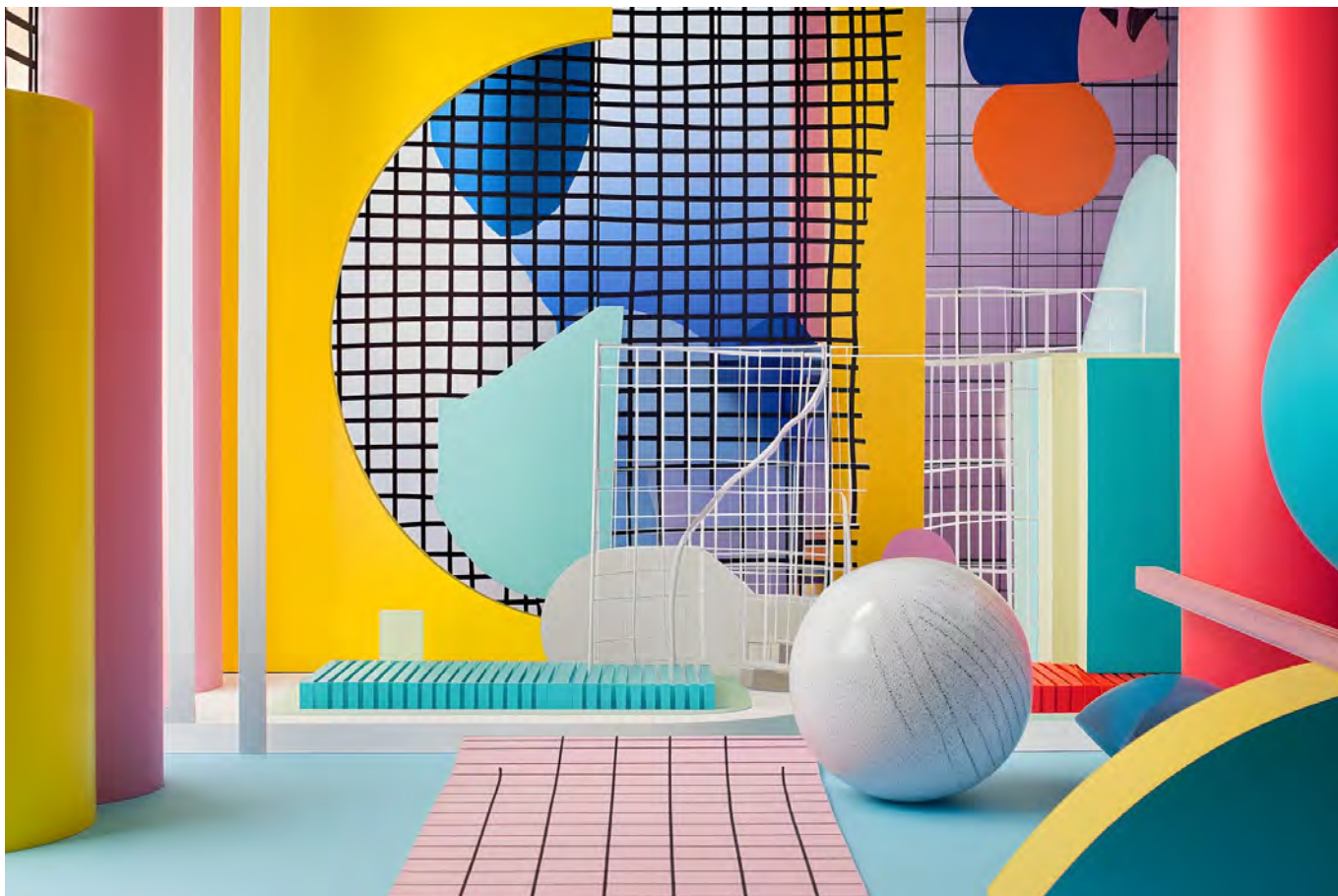
Ha sárkányfogát vetünk,
ember nő ki – de vad, vicsorgó,
hegyes fogú csendőr,

légionárius, kalóz.

Ha pénzt vetünk el, virág
alakú épületek, hatalmas
szíromlevéllel, melyen
élősködők, semmittevő
emberek ülnek, középütt
rabszolgák harcolnak,
hogyan szolgák maradhassanak.

Az öregedő egyetem épülete
sem nőtt tovább, egy helyen
beomlott a tető, kezdetét vette,
ami természetes: a szétesés,
elmúlás, öröklétvesztés.

A lassuló tanárnak egyszer csak
a munkáit se akarták közzétenni.
Mostanában nem adunk ki könyveket,
csak jóslatokat és ítéleteket,
ha már lenne papírpénz,
pénzt nyomtatnánk.

161

AZ ÚJDONSÁG TERMÉSZETÉRŐL

A rombolás előbb egy-egy
helyen szökik be,
ezért előzi meg az
öregedést a lassulás.
Aki egész életében
gyorsult, egyszer csak
zuhan. Aki folyton
öregedett, most megtorpan.
Menekül. Aki mindig
menekült, most támad.
Az idő egy darab szárított
hús, egy kulacs bor.

A régeből marad egy
kevés. Az új más ízű, más
színű, másra használható.

kép | vecteezy.com